

POHJOIS-POHJANMAAN SUHDANTEET

Suhdannetiedot joulukuulle 2018 saakka
- mukana Pohjois-Pohjanmaan TE-toimiston
katsaus toimialojen näkymiin

Taitto: Ari Näpänkangas
Etukannen kuvat: Tuomas Kallio, Kalajoen Mustilankankaan ja Tohkojan tuulivoimapuistot

Vahva kasvu jatkuu – kuinka pitkään

Pohjois-Pohjanmaan klustereiden työllisyys kohenee edelleen, vaikka voimakkaan kasvun taittumista on jo ennakoitu. Kaikkien Pohjois-Pohjanmaan liiton seuraamien klustereiden liikevaihto ja henkilöstömäärä kasvoivat vuoden 2018 jälkimmäisellä puoliskolla.

Rakentamisen kasvu on edelleen hyvin vahvaa, vuoden 2018 alkuvuonna liikevaihto kasvoi peräti 21,8 prosenttia edellisestä vuodesta. Henkilöstömäärä seurasi perässä, kuitenkin hiukan maltillisemmin. Vaikka erityisesti Oulussa rakennetaan paljon, maakunnan osuus koko maan rakentamisesta on silti alle 8 prosenttia.

Maakunnalle tärkeä puuklusterin on vahvassa kasvussa sekä liikevaihdossa ja henkilöstömäärässä. Maakunta on mahtitekijä puuklusterissa, Pohjois-Pohjanmaan osuus koko maan henkilöstöstä on yli 12 prosenttia. Metalliklusterin tilanne on mielenkiintoinen. Klusterin osuus koko maasta pienenee jatkuvasti, vaikka liikevaihto ja erityisesti henkilöstömäärä kasvavat ennätystahtia.

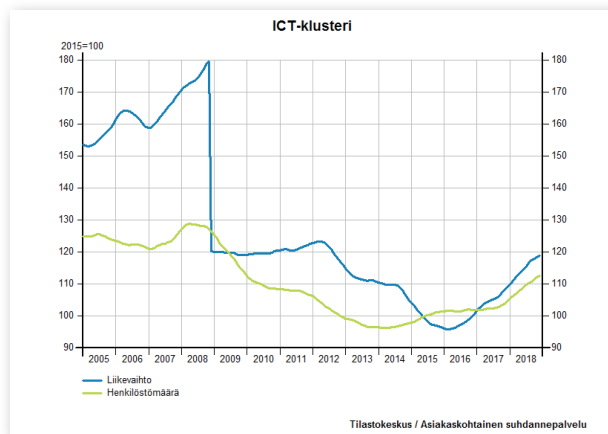
Matkailu eroaa muista tärkeistä toimialoista siinä, että henkilöstömäärä ei ole kasvanut samassa suhteessa kuin liikevaihto. Kuitenkin vuoteen 2017 verrattuna henkilöstön määrä matkailussa on lisääntynyt. Luovan talouden klusterin loppuvuosi oli voimakasta kasvua alkuvuoden pienen notkahduksen jälkeen. Hyvinvointiklusterin henkilöstömäärä on lisääntynyt tasaisesti eikä notkahdusta ole tapahtunut. Vuonna 2018 viennin kasvu oli 7,2 prosenttia, mikä jää kuitenkin selvästi vuoden 2017 kasvuluvuista.

Mikko Väisänen
Tutkimus- ja kehittämisspäällikkö
Pohjois-Pohjanmaan liitto

ICT-klusteri

ICT-klusterin **liikevaihto** kasvoi vuonna 2017 yhteensä 11,6 prosenttia vuodentakaisesta. Vuoden alkupuoliskolla liikevaihto kasvoi voimakkaasti 18,1 prosenttia ja jälkimmäisellä vain 5,9 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Vuoden 2018 ensimmäisellä neljänneksellä kasvua oli 8,2 prosenttia ja toisella vain 2,3 prosenttia. Kolmannella neljänneksellä liikevaihto kasvoi voimakkaasti 20,2 prosenttia ja vuoden viimeisellä neljänneksellä liikevaihto puolestaan kasvoi 9,4 prosentin verran. Koko vuonna 2018 kasvua kertyi yhteensä 9,7 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna.

ICT-klusterin **henkilöstömäärä** kasvoi yhteensä 0,7 prosenttia vuonna 2017. Ensimmäisellä neljänneksellä ei tapahtunut muutosta edellisen vuoden henkilöstömäärään verrattuna ja

Signaali: Nokia toimittanut jo 3,8 miljoonaa 5G-radiota

toisella kasvua oli 1,8 prosenttia ja kolmannella 0,8 prosenttia. Neljännellä neljänneksellä henkilöstömäärä laski 0,1 prosenttia. Vuonna 2018 kasvu oli voimakkaampaa. Koko vuonna kasvua kertyi 6,9 prosenttia vuoteen 2017 verrattuna. Ensimmäisellä vuosipuoliskolla tammi-kesäkuussa henkilöstömäärä kasvoi 5,3 prosenttia ja heinä-joulukuussa 8,5 prosenttia.

Luovan talouden klusteri

Luovan talouden klusterin **liikevaihto** kasvoi vuonna 2017 yhteensä 10,4 prosenttia Pohjois-Pohjanmaan maakunnassa. Vuoden alkupuoliskolla liikevaihto kasvoi 13,9 prosenttia ja vuoden jälkimmäisellä puoliskolla 7,3 prosenttia. Kasvu ei ollut yhtä voimakasta vuonna 2018, jolloin se oli 3,8 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Liikevaihto laski ensimmäisellä neljänneksellä 0,8 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna ja kasvoi toisella neljänneksellä 6,5 prosenttia. Loppuvuodesta heinäkuu – joulukuu kasvu oli 4,7 prosenttia.

Luovan talouden klusterin **henkilöstömäärä** kasvoi 3,6

Pohjois-Pohjanmaan TE-toimiston katsaus toimialojen näkymiin

Uudet teknologiat

Uusien teknologioiden osaajien saatavuuden ongelmat on tunnistettu alueella. Suurin tarve kohdistuu koodaaja-osaajiin. Myös monissa kehitys- ja suunnittelutason osaajista on todettu olevan osajapulaa. Koulutusorganisaatiot ovat huomioineet tilanteen koulutussuunnittelussaan. Yliopistotason täydennyskoulutuksiin on ollut vaikeuksia löytää halukkaita riittävästi. Kiinteämuotoinen koulutus pystyy vastaamaan yritysten työvoimatarpeisiin ajallaan.

Data-analytiikan menetelmien tuntijoita on kyllä alueella, mutta analytiikan yhdistämiseen ja hyödyntämiseen liiketoiminnassa ei ole osaajia. Tekniikan ja liiketoiminnan yhdistäminen kasvattaisi osaltaan yritysten toimintaedellytyksiä ja toisi uutta liiketoimintaa alueelle. Markkinointiosaaminen uudella otteella lisäisi osaltaan uusia liiketoimintamahdollisuuksia. Growth hacking on luovaa markkinointia analyttisellä otteella, yhdistettynä tekniiseen taitoon ja oikeuksiin suorittaa kasvun vaatimia toimenpiteitä käytännössä.

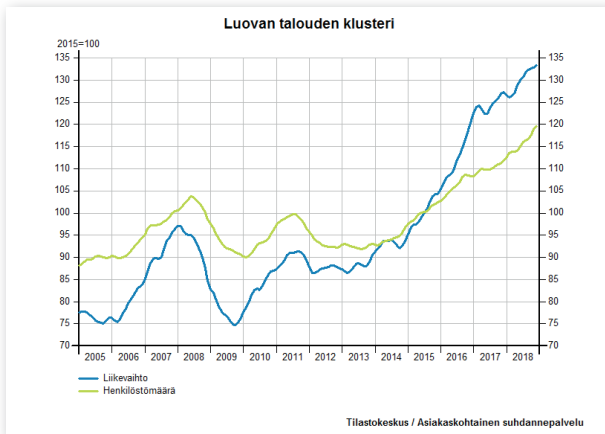
Oulun seudullakin on ominaista ns. pilvipalvelutuotanto-osaajien puute, mikä on valtakunnallinen ilmiö. Pilvipalveluosaajien puute on monissa eri hankkeissa osoittautunut selväksi pullonkaulaksi kehittämisen näkökulmasta. Design-osaajille olisi kysyntää ainakin ajoittain, samoin palvelumuotoilun osaajista alueella on kysyntää enemmän kuin tarjontaa. Osaajien määrän kasvaminen lisäisi yritysten toimintaedellytyksiä.

Luovien alojen huippuosaajista on jatkuvasti pulaa. Sen sijaan graafikko-osaamista on jonkin verran tarjolla, osaamistason nostamiseksi on ilmennyt lisä- ja täydennyskoulutuksen tarpeita. Audio-visuaalisella alalla koetaan pulaa osaajista; tuottajat, käsikirjoittajat, leikkaajat ym. filmiteollisuuden aloihin liittyvät ammattiryhmät. Rahoitusalan yritykset ovat hiljalleen kasvattaneet ICT-alan palvelukeskuksia, joissa on huomattava määrä kehittämis- ja asiakaspalveluun liittyviä työpaikkoja.

ICT-toimialalle on arvioitu Pohjois-Pohjanmaan alueelle syntyvän seuraavan kahden vuoden aikana tarve rekrytoida 1 800 henkilöä, ensisijaisesti Oulun seudulla.

Korkean teknologian alojen työnhakijoiden määrä on Pohjois-Pohjanmaan alueella noin 1 000 henkilöä.

Korkean teknologian toimialalla on tunnistettuihin osaa-

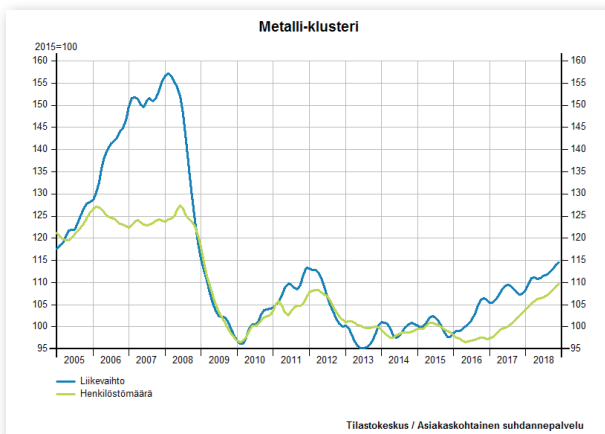

prosenttia vuonna 2017. Kasvu oli hieman voimakkaampaa vuoden alkupuolella. Ensimmäisellä vuosipuoliskolla henkilöstömäärä lisääntyi 5,0 prosenttia ja toisella 2,1 prosenttia vuodentakaisesta. Vuonna 2018 kasvu parani hieman. Tammi-kesäkuussa kasvua kertyi 4,2 prosenttia ja heinä-joulukuussa 6,5 prosenttia. Koko vuonna henkilöstömäärä kasvoi 5,3 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna.

Signaali: Espoo kouluttaa 40 ulkomailta Suomeen muuttanutta koodareiksi

Metalliklusteri (sisältää SSABn)

Metalliklusterin **liikevaihto** kasvoi 4,5 prosenttia vuonna 2017. Kasvua oli vuoden kolmella ensimmäisellä neljänneksellä: ensimmäisellä neljänneksellä liikevaihto kohosi 9,8 prosenttia, toisella 5,6 prosenttia ja kolmannella 5,3 prosenttia edellisvuodesta. Viimeisellä neljänneksellä laskua oli 2,2 prosenttia. Vuoden 2018 kasvua tapahtui kaikilla neljänneksillä. Ensimmäisellä neljänneksellä liikevaihto kasvoi 5,3 prosenttia. Toisella ja kolmannella neljänneksellä kasvu oli maltillisempaa: toisella 2,1 prosenttia ja kolmannella 2,4 prosenttia. Neljännellä neljänneksellä kasvu nousi 7,6 prosenttiin. Koko vuonna kasvu oli 4,3 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna.

Signaali: SSAB palkkaa noin 600 kesätyöntekijää Raahen tehtaalle

missektoreiden osaajapuutteisiin ovat yliopisto ja ammatikorkeakoulu vastanneet koulutustarjonnalla. Tarvetta on myös jatko- ja täydennyskoulutukselle vahvojen osaamisalueiden osaamisen päivittämiseksi.

Teollisuuden alat ja rakentaminen

Teollisuuden alan yritysten tilauskannat ovat edelleen hyvällä tasolla vaikkakin vientikaupan hiljenemisestä on uutisoitu globaalina ilmiönä.

Teollisuuden työvoiman kysyntä jatkuu voimakkaana edelleen; metallialalle haetaan jatkuvasti hitsaajia, särmääjiä, ohutlevyseppeä ja toimihenkilöitä erilaisiin tehtäviin. Vaatetusteollisuus työllistää Sievissä edelleen voimakkaasti.

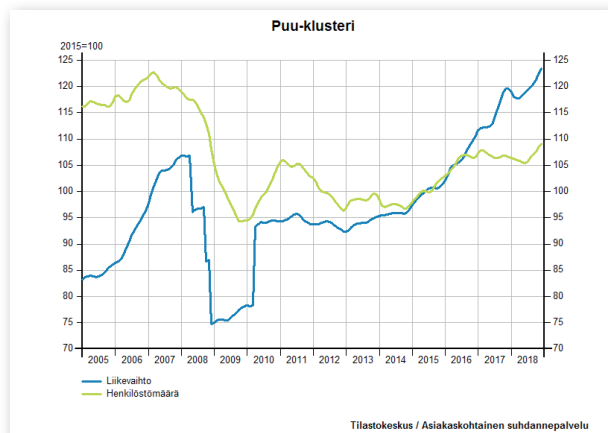
Asuntorakentaminen on vilkasta etenkin Oulun seudulla. Rakentamista on eri mittakaavoissa myös seutukunnissa. Etelä-Suomen rakennustyömaat vetävät osaajia Pohjois-Pohjanmaan alueelta. Rakennusallalla

arvioidaan osaajapulaa henkilöjohtamistaitoja omaavista toimihenkilöistä, rakennustyömaan työnjohtajista, ammattimuurareista ja moniosaaja-rakennustyöntekijöistä. Rakentamisen toimialalle on perustettu pieniä yrityksiä rakentamisbuumin aikana.

Metalliklusterin **henkilöstömäärä** kasvoi 2,6 prosentilla vuonna 2017. Ensimmäisellä neljänneksellä ei tapahtunut muutosta edellisen vuoden henkilöstömäärään verrattuna ja muilla neljänneksillä kasvu oli 3,6 – 4,2 prosenttia. Vuoden 2018 puolella kasvu voimistui. Ensimmäisellä neljänneksellä henkilöstömäärä lisääntyi 9,1 prosenttia vuodentakaisesta, toisella neljänneksellä 6,9 prosenttia, kolmannella neljänneksellä 6 prosenttia ja neljännellä neljänneksellä 6,7 prosenttia. Koko vuonna 2018 kasvua kertyi 7,1 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna.

Puuklusteri

Puuklusterin toimialojen **liikevaihto** kasvoi 8,0 prosenttia vuonna 2017. Kasvu oli voimakkainta vuoden ensimmäisellä ja viimeisellä neljänneksellä: ensimmäisellä neljänneksellä liikevaihto nousi 12,8 prosenttia ja viimeisellä 13,0 prosenttia. Keskellä vuotta vuoden toisella neljänneksellä liikevaihto kasvoi vain niukat 0,7 prosenttia. Kolmannella neljänneksellä kasvua kertyi 6,9 prosenttia. Vuoden 2018 aikana kasvua kertyi yhteensä 2,6 prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Ensimmäisellä neljänneksellä liikevaihto kasvoi vain 0,9 prosenttia, toisella neljänneksellä 6,1 prosenttia ja kolmannella neljänneksellä 4,2 prosenttia. Neljännellä neljänneksellä liikevaihto laski 0,9 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna.

Signaali: Rukalle massiivipuisia CLT-vapaa-ajan asuntoja

Signaali: Suomalainen rakennuspuu heikkenee – syynä ovat metsänkäsittely, jalostus ja vähitellen myös ilmaston lämpeneminen

Puuklusterin **henkilöstömäärä** lisääntyi 1,3 prosenttia vuonna 2017. Vuonna 2017 kasvu ei ollut yhtä voimakasta kuin vuonna 2016. Kasvu oli suurin vuoden ensimmäisellä neljänneksellä henkilöstömäärän ollessa 5,9 prosenttia vuodentakaisesta. Toisella neljänneksellä henkilöstömäärä kasvoi niukat 0,2 prosenttia. Kolmannella neljänneksellä henkilöstömäärä supistui 2,0 prosenttia, mutta kasvoi taas vuoden viimeisellä neljänneksellä 1,5 prosentilla edellisvuoteen verrattuna. Vuonna 2018 henkilöstömäärä laski kol-

Luonnonvara-alat

Pohjois-Pohjanmaalla maidon ja naudanlihan tuotanto on kansallisesti vertailtuna maan kärkeä. Suhteellinen osuus kasvaa edelleen.

Biotaloussektorilla kehitetään ja otetaan käyttöön mm. kiinteistöjen energian- ja sähköntuotantoon liittyviä innovaatioita. Toimialalle on perustettu runsaasti start up- ja cleantech-yrityksiä. Monilla yrityksillä voidaan arvioida olevan myös mahdollisuuksia kansainvälisillä markkinoilla. Maaseutualojen yritystuilla ja kehittämishankerahoituksilla on ollut merkittävä rooli kehitystyössä parantaen tuottavuutta, tuotannon volyymia ja laatua. Luomutuotantoon suunnatut tuet ovat houkutelleet viljelijöitä tuomaan luomutuotteita markkinoille. Luomutuotannon osaamisen tarve on kasvava.

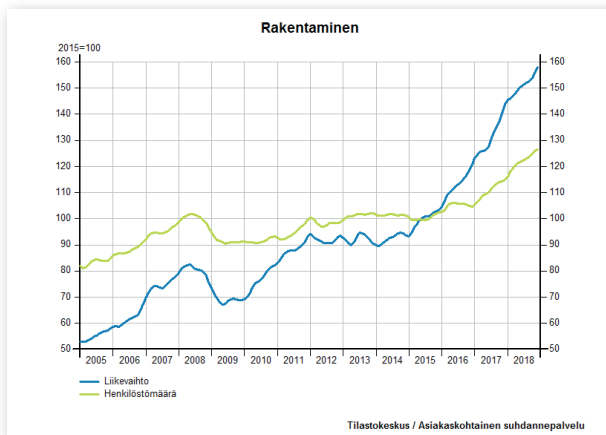
Maaseutumatkailun kasvun odotetaan jatkuvan voimakkaana ja edellyttää investointeja niin infrastruktuuriin kuin palvelutuotannonkin kehittämiseen. Kansainvälisen maaseutumatkailun kasvu tuo omia haasteitaan maaseutumatkailun kehittämiseen.

Nuorten kiinnostuksen lisääminen maaseututoimialalle vaatii jatkuvasti toimia yhteiskunnan rakennemuutoksen vuoksi.

mella ensimmäisellä neljänneksellä. Ensimmäisellä neljänneksellä lasku oli 0,9 prosenttia, toisella neljänneksellä 2,0 prosenttia ja kolmannella 0,1 prosenttia. Neljännellä neljänneksellä kasvu oli 1,3 prosenttia. Koko vuonna henkilöstömäärä supistui 0,4 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna.

Rakentaminen

Rakentamisen **liikevaihto**: Vuonna 2017 liikevaihdon kasvu voimistui entisestään. Vahvinta kasvu oli vuoden ensimmäisellä neljänneksellä, jolloin se ylsi 21,3 prosenttiin. Toisella neljänneksellä liikevaihto kasvoi 9,7 prosenttia, kolmannella 14,7 ja viimeisellä 18,5 prosenttia. Vuoden aikana kasvua kertyi yhteensä 15,8 prosenttia. Vuonna 2018 vahva kasvu jatkui. Ensimmäisellä neljänneksellä liikevaihto kasvoi 15,8 prosenttia, toisella neljänneksellä liikevaihto kasvoi 19,9 prosenttia, kolmannella 13,3 ja viimeisellä 11,2 prosenttia. Vuoden aikana kasvua kertyi yhteensä 14,7 prosenttia.

Rakentamisen **henkilöstömäärä**: Vuonna 2017 kasvu hie-
man voimistui. Koko vuonna henkilöstömäärä kasvoi 7,7 prosenttia vuodentakaisesta. Ensimmäisellä neljänneksellä kasvua oli 10,8 prosenttia ja toisella 4,4 prosenttia, kolmannella 6,8 ja viimeisellä 9,2 prosenttia. Vuoden 2018 alussa vahva kasvu jatkui. Ensimmäisellä neljänneksellä henkilöstömäärä oli 12,8 prosenttia edellisvuoden vastaavaa ajankohtaa suurempi. Toisella neljänneksellä henkilöstö kasvoi 11,2 prosenttia, kolmannella 8,3 ja viimeisellä 10,7 prosenttia. Vuoden aikana kasvua kertyi yhteensä 10,7 prosenttia.

Signaali: Etla: Rakennusala ajautunee taantumaan ensi vuonna (2019)

Signaali: Japan has so many empty homes it's giving them away

Matkailuklusteri (laaja)

Laajan matkailuklusterin **liikevaihto** kasvoi 5,1 prosenttia vuonna 2017. Kasvu oli melko tasaista läpi vuoden. Ensimmäisellä vuosipuoliskolla liikevaihto kasvoi 4,5 prosenttia ja toisella 5,7 prosenttia. Vuonna 2018 kasvu jatkui samalla tasolla. Tammi-kesäkuussa liikevaihto kasvoi 4,6 prosent-

Palvelualat ja matkailu

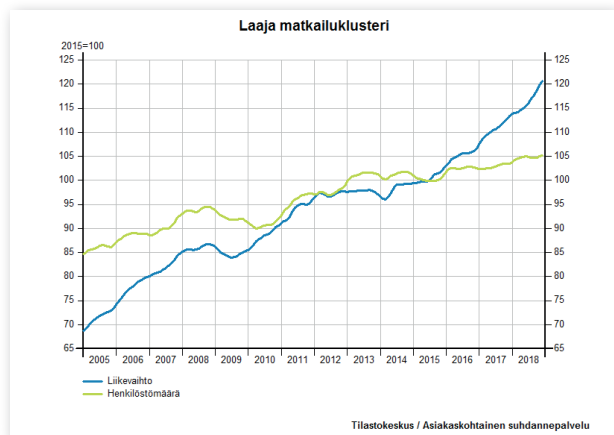
Kaupan alan yrityksistä merkittävä määrä on sijoittunut Oulun seudulle ja suhteellisesti paljon myös Ylivieskaan. Kaupan ala elää murroskautta nettikaupan lisääntyessä. Ns. kivijalkamyymälät ovat perustaneet nettikauppoja liittyen omaan liiketoimintaansa, jotkut jopa laajentaneet liiketoimintaansa. Nettikaupan lisääntymisen myötä on liiketoimintoja myös päätetty lopettaa kilpailun kiristymisen myötä.

Terveyspalveluiden osalta arvioidaan hoitoalan henkilöstön kysynnän kasvavan jo alkukeväästä lähtien, mikä näkyy jo osajakysynnässä. Erilaisiin sairaalatoimintoihin liittyvät muutokset eivät ole aiheuttaneet työttömyyttä vaan organisaatiot ovat pystyneet järjestämään työtä muissa yksiköissään.

Matkailualan yrityksiin työllistäminen on edelleen voimakkaasti kausiluonteista. Kesäsesonki painottuu Kalliojoen ja Rokuan suunnille. Kaupunkimatkailu painottuu kesän aikana Ouluun. Kesämatkailuun on panostettu erilaisilla hankkeilla niin kansallisesti kuin kansainvälisestikin.

Avatut lentoyhteydet Euroopasta Lappiin ja Kuusamoon ovat tuoneet ”revontuli- ja jouluturisteja” alueille. Matkailupalvelut ovat lisänneet työvoiman kysyntää monilla muillakin aloilla kuin matkailussa; henkilökuljetukset, kaupan ala, erä- ja luonto-oppaat jne. TE-hallinnon järjestämä matkailun toimialalle suunnattu kansainvälinen markkinointitapahtuma EU-/ETA-maihin on lisännyt yritysten kiinnostusta markkinoida ja tiedottaa yritysten työvoima- ja osaajatarpeista. Yhteyksiä yritysten ja matkailualan ammattilaisten kesken on tapahtuman myötä syntynyt kasvavissa määrin.

tia ja heinä-joulukuussa 5,7 prosenttia vuodentakaisesta. Vuoden aikana kasvua kertyi yhteensä 5,1 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna.

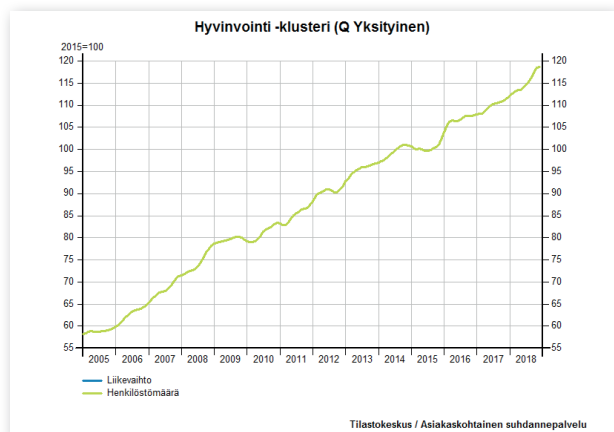
Signaali: Lentokenttähotelli sai luvan – Ouluun on tulossa yli 400 hotellihuonetta, jos kaikki isot hankkeet toteutuvat

Signaali: Suomalaiset kantavat ulkomaille kaksi miljardia enemmän rahaa kuin turistit Suomeen

Laajan matkailuklusterin **henkilöstömäärä** kasvoi 0,1 prosenttia vuonna 2017. Ensimmäisellä vuosipuoliskolla henkilöstömäärä laski 0,2 prosenttia ja toisella kasvoi 0,3 prosenttia. Vuonna 2018 henkilöstömäärä kasvoi vuoteen 2017 verrattuna. Koko vuoden tasolla kasvua kertyi 1,9 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Ensimmäisellä vuosipuoliskolla henkilöstömäärä kasvoi 2,3 prosenttia ja toisella 1,5 prosenttia.

Hyvinvointiklusteri (yksityinen)

Hyvinvointiklusterin **henkilöstömäärä** kasvoi 2,7 prosenttia vuonna 2017. Kasvu oli tasaista läpi vuoden vaihdellen 1,8 – 3,4 prosentin välillä eri vuosineljänneksinä. Vuonna 2018 kasvu oli voimakkaampaa. Koko vuonna henkilöstömäärä kasvoi 4,8 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Ensimmäisellä neljänneksellä henkilöstömäärä kasvoi 4,4 prosenttia, toisella 3,5 prosenttia, kolmannella 4,3 ja neljännellä kasvu voimistui 7,1 prosenttiin.

Kuljetus ja logistiikka

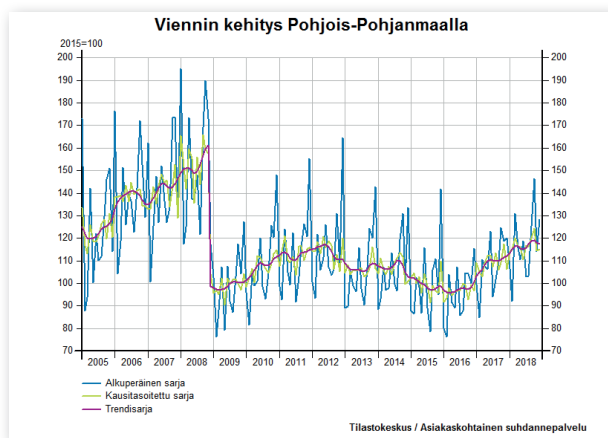
Työmarkkinoiden rakennemuutos ilmenee myös kuljetusalalla. Taksiliikenteen vapautuminen luvanvaraisuudesta on lisännyt palveluntuottajia ja siten myös osaajatarpeita. Nettikaupan myötä pakettien kuljetus lisää osaajatarvetta kuljetusalalle. Alalle haetaan kaikkineen asiakaspalvelu-, tietotekniikka- ja kielitaitoisia osaajia, joilla on lisäksi autonkuljettamistaidot. Alalla arvioidaan tulevan pulaa erityisesti kuorma-auton ja erikoisajoneuvojen kuljettajista.

Vienti (A-X)

Pohjois-Pohjanmaan maakunnan kaikkien toimialojen **vientiliikevaihto** kääntyi vahvaan kasvuun vuonna 2017

Signaali: Tuhannet lääkärit tekevät Suomessa sivutyötä

ja oli yhteensä 13,5 prosenttia edellisvuodesta. Vuoden ensimmäisellä neljänneksellä kasvu oli 13,4 prosenttia, toisella 16,9 prosenttia, kolmannella 9,9 prosenttia ja neljännellä neljänneksellä 13,7 prosenttia. Vuonna 2018 vientiliikkeen kasvu oli edellistä vuotta maltillisempaa. Vuoden ensimmäisellä neljänneksellä kasvu oli 11,6 prosenttia, toisella 2,4 prosenttia, kolmannella 8,5 prosenttia ja neljännellä neljänneksellä 7,0 prosenttia. Vuoden aikana kasvua kertyi yhteensä 7,2 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna.

Signaali: Metalleja louhitaan Suomessa ennätystahtiin

Klustereiden rakennetiedot

	Henkilöstömäärä (2017)		Liikevaihto (2017)	
	Kokopäivä-työllisten määrä	Osuus koko maaasta, %	Miljoonaa euroa	Osuus koko maasta, %
Metalliklusteri (sisältää SSABn)	6 561	6,2	1 501	3,8
Puuklusteri	2 979	12,3	885	11,9
ICT-klusteri	10 498	7,8	3 220	7,4
Luovan talouden klusteri	6 856	6,4	1 081	5,2
Matkailuklusteri (laaja)	6 873	5,3	692	3,7
Hyvinvointi -klusteri (yksityinen sektori)	6 690	8,9		
Rakentaminen	13 187	7,9	2 859	7,9
Vienti (kaikki toimialat)			4 910	

Suhdanneseuranta kertoo klustereiden tilanteen lyhyellä viiveellä

Kaksi kertaa vuodessa ilmestyvän Pohjois-Pohjanmaan suhdanneaineiston tarkoituksena on antaa maakunnan tilannekuva klustereiden liikevaihdon ja henkilöstömäärän kehityksen kautta. Suhdanneseurannassa toimialat on koottu klustereiksi. Klusteritiedot kuvaavat yksityisen sektorin toimipaikkojen kehitystä. Eri maakuntien tietojen vertailu ei kaikissa tapauksissa ole mahdollista, koska klustereihin on määriteltä eri toimialoja alueiden profiilien mukaan.

Trendisarja kuvaa kehityksen suuntaa pidemmällä aikavälillä. Trendin loppupään tulkinnassa on hyvä noudattaa harkintaa, sillä trendikuvaajan loppuosa muuttuu usein tulevien kuukausitietojen päivittämisen jälkeen. Trendin rinnalla kannattaa tutkia myös alkuperäisen indeksin käyttäytymistä. Trendikuvaaja soveltuu hyvin myös eri toimialojen sekä alueiden väliseen vertailuun.

Muutosprosentit on laskettu alkuperäisestä indeksisarjasta ja ne vertaavat tarkasteltavan ajanjakson kehitystä aina edellisen vuoden vastaavaan ajanjaksoon. Esimerkiksi tammikuuta 2011 verrataan tammikuuhun 2010. Neljännes-, puolivuosi- ja vuosimuutosprosentit lasketaan vertaamalla alkuperäisen indeksisarjan halutun ajanjakson indeksipistelukujen summaa edellisen vuoden vastaavaan summaan.

Liikevaihto lasketaan ilman arvonlisäveroa. Kuvattava liikevaihto voi sisältää joitakin tuloslaskelman liikevaihtoon kuulumattomia eriä, kuten käyttöomaisuuserien myyntejä, muita tuottoja, satunnaisia eriä, käänteisesti verovelvollisia ostoja, tuotteiden omaa käyttöä ja agentuurien myyntiä. Poikkeukselliset erät poistetaan laskennasta.

Henkilöstömäärä-indikaattorilla tarkoitetaan yritysten kokopäivätyöllisten määrää kalenterikuukauden aikana. Esimerkiksi kaksi puolipäiväistä työntekijää vastaa yhtä kokopäivätyöllistä. Henkilöstömääräindikaattori tuotetaan yritysrekisterin kahden vuoden takaisesta henkilöstömäärätiedosta sekä ansiotason muutoksesta puhdistetun palkkasummakehityksen perusteella. Yrittäjien henkilöstömäärä estimoidaan liikevaihdon kehityksen perusteella. Yrityksille, joilta ei ole kahden vuoden takaista henkilöstötietoa, lasketaan henkilöstömäärä jakamalla yrityksen palkkasumma toimialan keskipalkalla.

Vientitiedot ovat osa liikevaihtoa. Vienti koostuu verottomasta liikevaihdosta, EU:n sisäisestä viennistä ja EU-alueen ulkopuolisesta viennistä. Vienti jakautuu alueelle yrityksen maakunnassa sijaitsevan toimipaikan liikevaihdon osuuden perusteella koko yrityksen liikevaihdosta. Viennin liike-

vaihdossa korostuu pääkonttorin sijaintipaikan merkitys, koska pääkonttorin liikevaihto on yleensä korkeampi.

Rakennetiedot käsittävät suhdanneseurantaan kuuluvien klustereihin sisältyvien yritysten ja toimipaikkojen lukumäärät, liikevaihdon tai viennin vuosittaisen absoluuttisen luvun euroina tai vuosittaisen yhteenlasketun henkilöstömäärän. Rakennetiedot tuotetaan uusimmalta Tilastokeskuksen yritys- ja julkisyhteisörekisterin vuosittaisen julkaisuvuodelta. Myös henkilöstömäärätietojen sekä euromääräisten liikevaihtotietojen lähteenä käytetään yritysrekisteriä. Viennin vuosittaiset muodostetaan verohallinnon kausiveroaineistosta, koska yritysrekisteri ei sisällä toimipaikoittaista tietoa viennin määrästä.

Lähteet

Suhdannejulkaisun tietolähteenä **klustereiden** osalta on Tilastokeskuksen asiakaskohtainen suhdannepalvelu. Suhdannepalvelun kuukausittaisen indeksin mittaavat tarkasteltavan muuttujan muutosta suhteutettuna perusvuoden tasoon. Perusvuotena käytetään 2010 (2010=100). Tilaston lähdeaineistona on verohallinnon kausiveroaineisto (kokoaineisto), jonka lisäksi hyödynnetään Tilastokeskuksen omaa kuukausittaista suoraa tiedonkeruuta sekä vuosittaisia tietoja.

Pohjois-Pohjanmaan TE-toimisto seuraa toimialojen tilanteita ja kehittymistä hyödyntäen eri lähteitä. **Katsaus toimialojen näkymiin** -suhdannejulkaisun täydentävän osan tiedot perustuvat TE-toimiston asiakasrajapinnassa saatuihin tietoihin työnantaja- ja työnhakija-asiakkaiden tarpeista ja näkymistä, yhteistyötahojen kontaktoinneista sekä barometri- ja tilastotietoon.

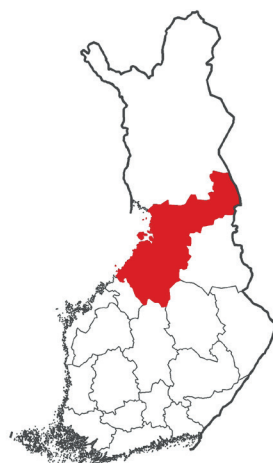
Signaalit

Julkaisuun on poimittu klusterin/toimialan tulevaisuutta luotaavia signaaleja Tutka-työkalusta. Pdf-julkaisussa signaalit toimivat hyperlinkkeinä lisätietosivulle. Tutka on verkkopohjainen työkalu, jonka avulla voi kerätä ja analysoida tulevaisuuksia ennakoivia signaaleja ja trendejä. Työkalu on toteutettu Signaalit ja trendit -hankkeessa. Lisätietoa osoitteessa: http://www.pohjois-pohjanmaa.fi/maakunnan_suunnittelu_ja_kehittaminen/ennakointi/tutka

Lisätietoja julkaisusta

Tutkimus- ja kehittämispäällikkö Mikko Väisänen
p. 050 3366 524, mikko.vaisanen@pohjois-pohjanmaa.fi

Jouni Korhonen, yrityspalvelut, Pohjois-Pohjanmaan TE-toimisto, p. 029 50 56627

POHJOIS-POHJANMAAN LIITTO
Sepänkatu 20, 90100 OULU
Puhelin +358 (0)40 685 4000
www.pohjois-pohjanmaa.fi